

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4811/2022
13.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миленко Малешевић, адвокат из ..., против туженог Атлетског клуба „Црвена Звезда“ Београд, чији је пуномоћник Весна Радосављевић, адвокат из ..., ради поништаја и исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2060/19 од 22.06.2021. године, у седници одржаној 13.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2060/19 од 22.06.2021. године, у делу става првог изреке којим је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 1297/17 од 06.02.2019. године у ставу првом изреке.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2060/19 од 22.06.2021. године у делу става првог изреке којим је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 1297/17 од 06.02.2019. године у ставу другом и четвртном изреке, као и у ставу другом и трећем изреке и пресуда Првог основног суда у Београду П1 1297/17 од 06.02.2019. године у ставу другом и четвртном изреке, и предмет враћа првостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1297/17 од 06.02.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је поништено решење број ... од 29.03.2006. године туженог Атлетског клуба „Црвена Звезда“ из Београда, као незаконито. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу, на име изгубљене – неисплаћене зараде, за период од јануара 2004. године закључно са фебруаром 2015. године, исплати појединачно одређене месечне новчане износе са законском затезном каматом почев од означених датума доспелости па до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом трећим

изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражио да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад, као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 756.300,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2060/19 од 22.06.2021. године, ставом првим изреке, потврђена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 1297/17 од 06.02.2019. године у ставу првом, другом и четвртим изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 22.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, а ставом трећим изреке је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију, из свих законских разлога.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23-други закон) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да је ревизија туженог делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању у поступку пред другостепеним судом, у смислу члана 383. став 4. ЗПП, тужиоцу је решењем туженог од 29.03.2006. године престао радни однос у клубу, са 29.03.2006. године, јер није у року одређеном у писменом позиву туженог приступио закључивању уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности, у смислу члана 278. Закона о раду. Први позив за закључење уговора је упућен тужиоцу дана 08.03.2006. године. Други позив од 21.03.2006. године, тужилац је примио 22.03.2006. године. У упозорењу туженог од 25.01.2006. године је наведено да ће тужиоцу бити отказан уговор о раду зато што не поштује радне обавезе и дужности, као ни радну дисциплину, будући да се неоправдано не појављује на радном месту више од месец дана. Одлуком туженог број ... од 31.12.2002. године је измењена висина личних доходака за три запослена радника, почев од 01.01.2003. године, тако што је утврђено и да аконтација личног дохотка за тужиоца износи 18.000,00 динара (динарска противвредност од 300 евра). Тужилац је обављао послове ... у ... „ББ“ хонорарно, а у ... је одлазио након радног дана у АК „Црвена Звезда“ који је трајао од 8-14 часова и за то је примао накнаду. Из извештаја ... „ВВ“ од 01.10.2018. године је утврђено да нема евиденцију за ... АА, по књиговодственој нити по другим евиденцијама. Налаз и мишљење судског вештака за економско-финансијску област 17.03.2015. године урађен је у три варијанте, а тужбени захтев опредељен је према првој варијанти тог налаза урађеној на основу наведене Одлуке туженог од 31.12.2002. године, дакле у висини зараде од 300 евра месечно, за период од 01.01.2004. године закључно са 28.02.2015. године, према којој укупан номиналан износ месечних обавеза на име неисплаћене зараде износи 3.838.764,96 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је нашао да тужени послодавац, противно правилима о терету доказивања, није доказао да је пре доношења оспореног решења запосленом (тужиоцу) доставио упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду, у складу са одредбом члана 154. Правилника о раду туженог. У тој ситуацији, тужиоцу је незаконитим поступањем туженог ускраћено право на делотворну одбрану у процедури отказа, а што је довољан разлог незаконитости одлуке

којом је тужиоцу отказан уговор о раду. Према садржини решења од 29.03.2006. године тужиоцу се отказује рад, јер није у року одређеном писменим позивом приступио закључењу уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности, а не из разлога наведених у упозорењу од 25.01.2006. године, због чега је то упозорење, по оцени другостепеног суда, без утицаја на другачије одлучивање у овом случају.

Затим, како је као незаконито поништено решење туженог од 29.03.2006. године, тужилац у смислу члана 191. ст. 1 - 3. Закона о раду има право на накнаду материјалне штете у висини изгубљене зараде за утужени период, која је правилно утврђена према првој варијанти налаза и мишљења судског вештака од 17.03.2015. године, будући да је према истој обрачун вршен у висини зараде од 300 евра месечно, за период од 01.01.2004. године закључно са 28.02.2015. године, на основу одлуке туженог од 31.12.2002. године. Полазећи од прописаног одредбама чл. 228. и 231. ЗПП, а код чињенице да је тужилац радио и у ... „ВВ“ и да према извештају ... „ВВ“ од 01.10.2018. године наведени клуб нема евиденцију за тужиоца, другостепени суд је оценио да је терет доказивања висине примања тужиоца у спорном периоду код других клубова био на туженом, а тужени није доказао ни да је тужиоцу исплатио зараду за период од јануара 2004. године до престанка радног односа.

Према одредби члана 278. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09), послодавац је дужан да са запосленима који су засновали радни однос до дана ступања на снагу овог закона, а немају закључен уговор о раду, закључи уговор о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности, који садржи елементе из члана 33. став 1. овог закона осим из тач. 4)-8). Према ставу 2. истог члана, уговором из става 1. овог члана не заснива се радни однос.

Према одредби члана 6. став 3. Правилника о раду туженог од 17.02.2006. године, са запосленима који су се налазили у радном односу у клубу у моменту промене радноправног законодавства, а немају закључен уговор о раду, председник Управног одбора закључује уговор о међусобним правима, обавезама и одговорностима на раду, под условима које прописује ново радноправно законодавство. Према члану 154. истог правилника, председник Управног одбора клуба је дужан је да пре отказа уговора о раду по основу из члана 152. став 1. тач. 1) - 18) запосленог писменим путем упозори о постојању разлога за отказ уговора о раду и остави запосленом рок од пет дана за изјашњење о наводима из упозорења, а ставом 2. истог члана је прописано да писмено упозорење мора да садржи основ за давање отказа, релевантне чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за изјашњење запосленог на упозорење.

И према становишту Врховног суда, у конкретном случају, тужиоцу је оспореним решењем незаконито престао радни однос са 29.03.2006. године, због ускраћеног права на делотворну одбрану у процедури отказа, у смислу члана 154. Правилника туженог од 18.02.2006. године, будући да тужиоцу није достављено упозорење о постојању отказног разлога основом кога је оспорено решење донето, због чега је исто правилно поништено као незаконито.

Следом изложеног, на основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Одлучујући о законитости побијане пресуде у делу који се односи на захтев за накнаду штете на име изгубљене – неисплаћене зараде у утуженом периоду од јануара 2004. године закључно са фебруаром 2015. године, Врховни суд налази да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено.

Наиме, према члану 191. ст. 1 - 3. Закона о раду („Сл. гласник РС“ бр. 24/05, ... и 54/09, који је у утуженом периоду био на снази до 28.07.2014. године), као и члану 191. ст. 1 и 9. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр. 75/14), нужна правна последица незаконитог престанка радног односа јесте и накнада штете у виду изгубљене зараде, умањене за износ прихода које је запослени остварио по основу рада, по престанку радног односа. Правилна примена овог члана закона подразумева да је у случају незаконитог отказа послодавац у обавези да запосленом накнади штету у висини изгубљене зараде, у износима које би тужилац примио да незаконитог отказа није било, али уз умањења која је у том периоду остварио по основу рада. Супротно наводима ревизије, терет доказивања чињеница везаних за приход тужиоца након добијања отказа је био на туженом како је то правилно констатовано у побиијаној пресуди. Међутим, како је тужилац, саслушан у својству парничне странке на рочишту одржаном дана 17.10.2017. године, изјавио да је након добијања отказа радио у иностранству (у ..., ... и ...), изостала је активност суда приликом извођења овог доказа (прописана чланом 313. Закона о парничном поступку) да постављањем питања добије потребна објашњења о висини прихода које је тужилац тада остварио, да би се утврдиле чињенице од којих зависи одлука о основаности захтева за накнаду штете.

Имајући у виду наведено, другостепена и првостепена пресуда су укинуге у делу тужбеног захтева који се односи на накнаду штете. У поновном поступку, ради правилне примене материјалног права, првостепени суд ће имати у виду изнете примедбе, а потом ће, након што правилно и потпуно утврди чињенично стање, донети на закону засновану одлуку.

Применом члана 165. став 3. ЗПП укинута је и одлука о трошковима, јер зависи од исхода одлуке о главној ствари у том делу.

Из изложених разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелена Ивановић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић